14 ചതുർദശഃ സർഗഃ

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ആയുഃ(ഫ്) പല്ലവ-കോണാ+ഗ്ര ലംബാംബു-കണ-ഭംഗുരം .
ഉ+ന്മ-ത്ത-മിവ സ+ന്ത്യ+ജ്യ യാ+ത്യ-കാ+ണ്ഡേ ശരീരകം .. 14.1..

വിഷയാശീ-വിഷാ-സംഗ പരി-ജർജര-ചേതസാം .
അ+പ്രൗഢാ+ത്മ-വിവേകാനാ,മായുരാ-യാസ-കാരണം .. 14.2..

യേ തു വി+ജ്ഞാത-വി+ജ്ഞേയാ വി+ശ്രാന്താ വിതതേ പദേ .
ഭാവാ-ഭാവ-സമാ+ശ്വാസ മായുസ്-തേഷാം സുഖായതേ .. 14.3..

വയം പരിമിതാ-കാര-പരി-നിഷ്ഠിത-നിശ്ചയാഃ .
സംസാര+ഭ്രതഡിഥ്-പു+ഞ്ജേ മുനേ നായുഷി നിർവൃതാഃ .. 14.4..

യു+ജ്യതേ വേഷ്ടനം വായോ-രാകാ-ശസ്യ ച ഖ+ണ്ഡനം .
ഗ്രഥനം(ഞ്)ച തരംഗാണാ-മാ+സ്ഥാ നായുഷി യു+ജ്യതേ .. 14.5..

പേലവം ശര-ദീവാ+ഭ്ര-മ+സ്നേഹ ഇവ ദീപകഃ .
തരം(ങ്)ഗക ഇവാ-ലോലം(ങ്)ഗത-മേവോപ-ല+ക്ഷ്യതേ .. 14.6..

തരംഗം പ്രതി-ബിംബേന്ദും(ൻ)തഡിഥ്-പു+ഞ്ജം നഭോം-ബുജം .
ഗ്രഹീതു-മാ+സ്ഥാം ബധ്നാമി ന+ത്വാ-യുഷി ഹത+സ്ഥിതൗ .. 14.7..

അവി+ശ്രാന്ത-മനാഃ(ശ്) ശൂന്യ-മായു-രാത-തമീ-ഹതേ .
ദുഃഖാ-യൈവ വിമൂഢാ്ന്തർ-ഗർഭ-മ+ശ്വ-തരീ യഥാ .. 14.8..

സംസാര-സംസൃതാ-വ+സ്യാം ഫേനോ്സ്മിൻഥ്-സർഗ-സാഗരേ .
കായ-വ+ല്ല്യാംഭസോ+ബ്രഹ്മ+ഞ്ജീവിതം മേന രോചതേ .. 14.9..

പ്രാ+പ്യം സ+മ്പ്രാ+പ്യതേ യേന ഭൂയോ യേനന ശോ+ച്യതേ .
പരായാ നിർ-വൃതേഃ(സ്)സ്ഥാനം(യ്)യത്ത+ജ്ജീവിത-മു+ച്യതേ .. 10..

തരവോ്പി-ഹി ജീവ+ന്തി ജീവ+ന്തി മൃഗ-പ+ക്ഷിണഃ .
സ ജീവതി മനോ യസ്യ മനനേ-ന-ന ജീവതി .. 14.11..

ജാതാസ്ത ഏവ ജഗതി ജ+ന്തവഃ(സ്) സാധു-ജീവിതാഃ .
യേ പുനർ-നേഹ ജായ(ൻ)ന്തേ ശേഷാ ജരഠ-ഗർദ-ഭാഃ .. 14.12..

ഭാരോ്വിവേകിനഃ(ശ്) ശാസ്ത്രം ഭാരോ+ജ്ഞാനം(ഞ്) ച രാഗിണഃ .
അശാ+ന്തസ്യ മനോ ഭാരോ ഭാരോ്നാത്മ-വിദോ വപുഃ .. 14.13..

രൂപ-മായുർ-മനോ ബുദ്ധി-രഹങ്കാര+സ്തഥേ-ഹിതം .
ഭാരോ ഭാരധര+സ്യേവ സർവം(ൻ)ദുഃഖായ ദുർധിയഃ .. 14.14..

അവി+ശ്രാന്ത-മനാ-പുർണ!മാപദാം പരമാ+സ്പദം .
നീഡം രോഗ-വിഹംഗാനാ-മായു-രായാ-സനം(ൻ)ദൃഢം .. 14.15..

പ്രത്യഹം(ങ്) ഖേദ-മുത്സൃജ്യ ശനൈ-രല-മനാ-രതം .
ആ+ഖു-നേവ ജര+ച്ഛ്വഭ്രം(ങ്)കാലേന വിനി-ഹ+ന്യതേ .. 14.16..

ശരീര-ബില-വി+ശ്രാന്തൈർ-വിഷ-ദാഹ+പ്രദാ-യിഭിഃ .
രോഗൈ-രാപീ-യതേ രൗദ്രൈർ-വ്യാലൈ-രിവ വനാ-നിലഃ .. 14.17..

പ്രസ്നു-വാനൈര-വിച്ഛേദം(ൻ) തു(ച്)ച്ഛൈ-ര+ന്തര-വാശിഭിഃ .
ദുഃഖൈരാ-വൃ+ശ്ച്യതേ+ക്രൂരൈർ-ഘുണൈ-രിവ ജരദ്-ദ്രുമഃ .. 14.18..

നൂനം(ൻ) നിഗ-രണാ-യാശു ഘന-ഗർധ-മനാ-രതം .
ആ+ഖുർ-മാർജാര-കേണേവ മരണേ-നാവ-ലോ+ക്യതേ .. 14.19..

ഗ+ന്ധാദി-ഗുണ-ഗർഭി+ണ്യാ ശൂ+ന്യയാ꣡-ശക്തി-വേ+ശ്യയാ .
അന്നം മഹാ-ശനേ-നേവ ജരയാ പരി-ജീ+ര്യതേ .. 14.20..

ദിനൈഃ(ഖ്) കതി-പയൈ-രേവ പരി+ജ്ഞായ ഗതാദരം .
ദുർജനഃ(സ്) സുജനേ-നേവ യൗവ-നേ-നാവ-മു+ച്യതേ .. 14.21..

വിനാശ-സുഹൃദാ നിത്യം(ഞ്) ജരാ-മരണ-ബ+ന്ധുനാ .
രൂപം ഖിംഗ-വരേ-ണേവ കൃതാ(ൻ)ന്തേ-നാഭി-ല+ഷ്യതേ .. 14.22..

സ്ഥിര-തയാ സുഖ-ഭാസി-തയാ തയാ
സതത-മുജ്ഝിത-മുത്തമ-ഫൽഗു ച .
ജഗതി നാസ്തി തഥാ ഗുണ-വർജിതം
മരണ-ഭാജന-മായു-രിദം(യ്)യഥാ .. 23..

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീമ+ദ്വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
വൈരാഗ്യ+പ്രകരണേ ജീവിത-ഗർഹാ
നാമ ചതുർദശഃ(സ്) സർഗഃ .. 14..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
5.8.23